

Ainekava kunst ja käeline tegevus, tööõpe

Kunst ja käeline tegevus

Õppetegevus

- Kunst ja käeline tegevus on lõimitud teiste õppeainete teemadega ning on praktilise ja kõnearendusliku suunitlusega.
- Kunsti ja käelise tegevuse tundides tekitatakse huvi kunstiliste tegevuste vastu ja soovi ise midagi luua. Õpitakse ja harjutatakse praktiliseks tööks vajalike liigutuste sooritamist. Kujundatakse arusaamist töö lõpuleviimise tähtsusest.
- Õpilast suunatakse vaatlema ümbritsevat keskkonda ja selles olevaid esemeid ning objekte, märkama olulisi tunnuseid ning nähtut erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades kujutama.
- Õpilast ärgitatakse kunsti ja käelise tegevuse kaudu väljendama oma emotsioone, individuaalsust ja loovust. Arendatakse õpilaste väljendusoskust.
- Õpilastega külastatakse näitusi, muuseume, ja neile tutvustatakse rahvakunsti.

Rõhuasetused I arengutasemel

I arengutasemel arendatakse õpilase peenmotoorikat ning silma ja käe liigutuste koostööd. Kujundatakse kunsti ja käelise tegevuse osaoskusi.

Peamiseks töövormiks on koostegemine ja praktiline tegevus eeskujul või näidise järgi. Arvestatakse iga õpilase individuaalset käelise tegevuse ja kõne mõistmise taset.

Õpilasele tutvustatakse eri materjale ja töövahendeid, nende omadusi ja kasutamisevõimalusi.

Õpilast suunatakse koostegemises hoidma korras oma töökohta ja -vahendeid.

Õpilasi innustatakse tegevusest ja valmis tööst rõõmu tundma.

Koostegemises lõpetatakse alustatud töö. Tegevuses osalemisele antakse positiivne hinnang. Õpetaja verbaliseerib õpilaste tegevust.

Õppesisu I arengutasemel

- 1) tööd teostatakse valdavalt koostegemisel õpetajaga;
- 2) lihtsate kujundite (nt. päike, vihm, pilv) vaatlemine, imiteerimine ja kujutamine. Vaba käega joonistamine (nt. sodimine, näpuvärvid);
- 3) mõne põhivärvuse eristamine ja seostamine ümbritsevaga;
- 4) lihtsate mustriribade koostamine, ladumine ja trükkimine;
- 5) materjalidega tutvumine, loodusliku materjali kogumine ja rühmitamine;
- 6) loodusliku materjaliga tutvumine;
- 7) loodusliku materjali kogumine, vaatlemine, eristamine ja rühmitamine koostegemises;
- 8) meisterdamine looduslikust materjalist;
- 9) muu materjaliga tutvumine (paber, papp, riie...);
- 10) paberi rebimine, kortsutamine, liimimine.
- 11) aplikatsiooni tööd ettevalmistatud detailidest;
- 12) vabakäega lõikamine, sälgutamine;
- 13) paberist tükkide lõikamine;
- 14) paberi pooleks voltimine, nurkade voltimine koostegemises;
- 15) riidest valmis detailide kleepimine ja kasutamine koostegemises;
- 16) lõnga ja paela lõikamine koostegemises;
- 17) lõnga pildi kleepimine;
- 18) värvide kasutamine: õige pintslihoid, värvi võtmine, pinna katmine, pintsliga pesemine. Kontuuride ja šabloonide kasutamine, liimimine. Auguraua kasutamine koostegemises;
- 19) koostegemises lihtsad trükitehnikad- pintslitrukk, lõngatrukk, mullikiletrükk, taimetrukk;
- 20) puhumistehnika. Pintsl-, peegel-, lõnga-, korgi ja kuulitrukk;
- 21) voolimise algvõtted (plastiliin, voolimismass, savi): pigistamine, vajutamine, silumine, osadeks jaotamine, rullimine, veeretamine;
- 22) lihtsa üheosalise objekti voolimine. Jäljendite vajutamine;

- 23) paberi- ja ajalehe tükkidest kollaaž;
- 24) paberi ja kartongi taaskasutus (majapidamispaberi rullid, pakendid, ajalehed jne);
- 25) lihtsamate töövahenditega töötamine (liim, viltpliatsid, värvid);
- 26) tööpaiga ja töövahendite korrashoid õpetaja abiga;
- 27) ohutusnõuded tööriistade kasutamisel (käärid).

Taotletavad õpitulemused I arengutasemel

Õpilane:

tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest;
kasutab esmaseid voolimisvõtteid lihtsamate vormide voolimiseks;
värvib kujundit kontuuri järgimata;
tunneb ja eristab põhivärvusi;
kasutab tuttavaid joonistamis- ja maalimisvahendeid kunstilises tegevuses;
vajutab jäljendeid erinevatele materjalidele;
kortsutab paberit, rebib paberist erineva suuruse ja kujuga tükke;
liimib koostevuses alusele erinevast materjalist kujundeid;
lõikab abiga erinevaid materjale;
teeb koostöös juhendajaga ühise kunsti- või käsitöö;
tegutseb koostegemisel tuttava töövahendiga;
järgib koostegemisel ohutusnõudeid;
osaleb ruumide kaunistamisel jõukohase ülesandega;
kasutab juhendamisel materjale säästlikult;
lõpetab koostevuses alustatud töö;
koristab koostevuses abiga oma tööpaiga.

Rõhuasetused II arengutasemel

II arengutasemel jätkatakse peenmotoorika ning silma ja käe koostöö arendamist lihtsa kunsti ja käsitöö kaudu.

Tööd teostatakse eeskuju ja/või näidise järgi etappide kaupa. Õpitakse ja harjutatakse osatoimingute järjestamist ning osadest terviku moodustamist. Omandatud toiminguid rakendatakse ahelana korduvates ja osaliselt muutuvates tingimustes. Õpilast suunatakse otsima ja kasutama abi.

Õpilasele tutvustatakse erinevaid materjale, töövahendeid, töövõtteid ja ohutustehnika nõudeid.

Õpilast suunatakse korras hoidma oma töökohta ja -vahendeid.

Õpilast julgustatakse väljendama oma positiivseid emotsioone kunsti abil.

Õpilast suunatakse lõpetama alustatud tööd.

Õpilase tegevuse tulemustele antakse positiivne hinnang.

Arendatakse tegevusega kaasnevat suhtlemist. Õpilast suunatakse oma tegevust verbaalselt või alternatiivsete vahenditega kommenteerima.

Õppesisu II arengutasemel

- 1) tööd teostatakse etappide kaupa või näidise järgi;
- 2) võimaldatakse materjali- ja teostuse valikuid. Õpilast suunatakse otsima ja kasutama abi;
- 3) šablooni järgi joonistamine. Lihtsa loodusliku objekti kujutamine eeskuju/ näidise järgi. Inimese kujutamine eeskuju / näidise järgi;
- 4) värvuste segamine, heledad ja tumedad toonid. Meeleolu väljendamine värvuste kaudu. Põhivärvuste eristamine ja seostamine ümbritsevaga;
- 5) lihtsate tarbeesemete (nt. küünlaalus, kauss) valmistamine ja kujundamine, mustriribade ja ringmustrite koostamine;
- 6) looduslikud ja tehismaterjalid ning nende kasutamine loomingulises tegevuses suunamisel;
- 7) kompositsioonide tegemine looduslikust materjalist;
- 8) erinevad pabermaterjalid: kartong, papp, paberite liigid. Paberi lõikamine sirg- ja ringjoont

mööda;

- 9) suunamisel paberi lõikamine kontuuri järgi;
- 10) ajakirjadest piltide lõikamine, kujundite lõikamine. Paberi voltimine, lihtsad voltimistööd suunamisel. Pabermosaiik;
- 11) lõngapildi (musteri) tikkimine orientiiride järgi papile,
- 12) riidematerjalide põimimine, sõlmimine, kerimine. Märkvoltimine;
- 13) kontuuri piires värvimine. Käärde, naaskli, niidi, nõela, paela ja traadi kasutamine abiga;
- 14) auguraua kasutamine suunamisel;
- 15) suunamisel trükitehnikad- pintsli trükk, lõngatrükk, mullikiletrükk, taimetrükk, templitrükk;
- 16) puhumistehnika. Pintsli-, peegel-, lõnga-, korgi ja kuulitrükk;
- 17) lihtsa mitmeosalise objekti voolimine ja esemete värvimine ja glasuurimine;
- 18) muust materjalist detailide lisamine kollaažile;
- 19) taaskasutatav materjal, väljalõigete tegemisel materjali säästlik kasutamine;
- 20) tööpaiga korrashoid ja selle koristamine töö lõpul. Õpetaja abistamine töövahendite jagamisel ja kokku korjamisel;
- 21) kääride ja muude teravate esemete kasutamine;
- 22) Ohutusnõuded teravate esemete kasutamisel.

Taotletavad õpitulemused II arengutasemel

Õpilane:

- 1) väljendab oma meeleolu kunsti kaudu;
- 2) voolib lihtsa mitmeosalise objekti; värvib ja glasuurib esemeid;
- 3) värvib kontuuri piires;
- 4) segab suunamisel põhivärvidest sekundaarvärve, helestab, tumestab ja toonib värve;
- 5) kasutab eri joonistamis- ja maalimisvahendeid; joonistab ja maalib äratuntavaid objekte;
- 6) trükib näidise järgi lihtsamaid mustreid;
- 7) voldib paberit pooleks;
- 8) rebib mööda joont;
- 9) lõikab erinevaid materjale mööda etteantud joont; kasutab suunamisel šabloone;
- 10) liimib erinevaid materjale;
- 11) paneb niidi nõela taha, teeb lihtsaid pisteid; kerib, põimib ja sõlmib erinevaid materjale;
- 12) teeb märkvoltimist;
- 13) oskab raamil kududa;
- 14) painutab traati;
- 15) teeb suunamisel koostöös kaaslastega ühise kunsti- või käsitöö;
- 16) käsitseb ohutult tuttavaid töövahendeid;
- 17) järgib meeldetuletamisel ohutusnõudeid;
- 18) valmistab näidise järgi ruumide kaunistamiseks dekoratsioone;
- 19) kasutab suunamisel materjale säästlikult;
- 20) lõpetab suunamisel alustatud töö;
- 21) koristab suunamisel oma tööpaiga.

1.1.1. Rõhuasetused III arengutasemel

III arengutasemel kujundatakse iseseisva kunsti- ja käsitöö oskusi.

Tööd teostatakse näidise, lihtsate tööjuhiste, skeemide jms järgi. Harjutatakse toimingute suunatud planeerimist. Õpilane sooritab õpitud ja jõukohaseid tegevusi iseseisvalt nii tuttavates kui ka varieeruvates tingimustes. Suunatakse teostama enesekontrolli, valminud tööd võrreldakse näidisega.

Õpilane õpib leidma ja valima iseseisvalt tööks sobivaid materjale ja töövahendeid ning otsustama töö tegemise viisi.

Õpilast suunatakse iseseisvalt korras hoidma oma töökohta ja -vahendeid.

Õpilane hakkab oma tundeid vastavalt võimetele kunstis väljendama. Vaadeldakse kaaslaste töid,

külastatakse kunstinäitusi ja muuseume. Oluline on enda ja teiste loomingust esteetilise elamuse saamine.

Taotletakse, et õpilane lõpetab alustatud töö.

Õpilast suunatakse andma hinnangut enda ja teiste tegevusele ja valmis tööle.

Õpilane kommenteerib suunamisel oma tegevust verbaalsete/alternatiivsete vahenditega.

Õppesisu III arengutasemel

- 1) tööd teostatakse valdavalt näidise, lihtsate tööjuhiste, piktogrammide ja piltide järgi;
- 2) lihtsate esemete- ja figuuride rühma kujutamine vaatluse järgi;
- 3) inimese keha proportsioonid, tegevuse kujutamine. Keha proportsioonide arvestamine inimese kujutamisel;
- 4) lihtsa toonirea koostamine (nt vikerkaar), soojad ja külmad värvused;
- 5) temaatilised värvikombinatsioonid (nt jõuluvärvid, lihavõtted jne);
- 6) värvuste segamine uute toonide tekitamiseks;
- 7) ehete ja suveniiride valmistamine, vitraaž, decopage-tehnika, tarbeesemete kaunistamine, mustri kujundamine erinevatest detailidest;
- 8) materjalide töötlemine, sobivus, kokku ühendamise;
- 9) looduslikud ja tehismaterjalid ning nende kasutamine loomingulises tegevuses;
- 10) kujundite lõikamine paberist;
- 11) ajakirjast piltide lõikamine;
- 12) šablooni kasutamine;
- 13) paberist detailide lõikamine kontuuri järgi;
- 14) paberist voltimistööd;
- 15) tekstiilimaal, trükkimine kangale;
- 16) nõõbi õmblemine ja lihtsad õmblustööd (mänguasjad);
- 17) riidematerjalide sõlmimine ja punumine;
- 18) märg- ja nõelviltimine;
- 19) õpitakse järjestama ja planeerima osatoiminguid ning valima vastavalt tööle vahendeid ja tehnikaid;
- 20) erinevate trükitehnikate kasutamine;
- 21) lihtsa tarbeeseme voolimine ja dekoreerimine. Inimese- ja loomafiguuride voolimine;
- 22) kollaaži tegemise oskuste täiustamine;
- 23) vanast uue tegemine (paberi valmistamine, tekstiileseme ümberkujundamine);
- 24) ohutusnõuded tööriistade sh ka elektritööriistade kasutamisel;
- 25) tööpaiga ja töövahendite iseseisev korrashoid.

5.4.7 Taotletavad õpitulemused III arengutasemel

Õpilane:

- 1) valib enda väljendamiseks meelepärase kunsti- või käsitöövormi;
- 2) kasutab erinevaid voolimistehnikaid;
- 3) värvib erinevaid detaile, katab kogu pinna ühtlaselt;
- 4) segab iseseisvalt põhivärvidest sekundaarvärve, helestab ja tumestab ning toonib värve;
- 5) eristab sooje ja külmi toone;
- 6) joonistab suunamisel teemakohase pildi, kasutades erinevaid tehnikaid;
- 7) valib töö jaoks sobivad joonistamis- ja maalimisvahendid;
- 8) trükib mustreid eri materjalist alustele;
- 9) voldib abiga erinevaid kujundeid;
- 10) rebib paberist lihtsa kujundi;
- 11) õmbleb nõõbi ette; õmbleb õmblusmasinaga sirge õmbluse;
- 12) koob kangastelgedel ja/või raamil;
- 13) teeb nõelviltimist;
- 14) teeb koostöös ühise kujutava või tarbekunsti töö;

- 15) valib ja kasutab lähtuvalt materjalist ja tegevuse eesmärgist sobivaid töövahendeid;
- 16) teab ja järgib põhilisi ohutusnõudeid töövahendite kasutamisel;
- 17) lõikab kääridega erinevaid materjale, kasutab šabloone;
- 18) lihvib puidust pinda, lööb naela, keerab kruvi;
- 19) teeb traadist lihtsaid kujundeid;
- 20) kaunistab ruumi tähtpäevadeks;
- 21) kasutab materjale säästlikult;
- 22) lõpetab alustatud töö;
- 23) koristab tööpaiga.

1.2. Tööõppe

1.2.1. Õppetegevus

1.2.1.1. Tööõppe aine hõlmab valdkondi, mis on seotud igapäevatoimingutega kodus, koolis ning lähiümbruses. Kujundatakse teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis on vajalikud igapäevaste kodu- ja majapidamistöödega toimetulekuks. Õpilane õpib tundma ja täitma õpitud tööde jaoks vajalikke ohutustehnika- ja hügieeninõudeid.

1.2.1.2. Arendatakse vastutustunnet, kujundatakse positiivset suhtumist oma kohustustesse ja töösse. Õpetatakse töö vajalikkust ja selle lõpuleviimise tähtsust.

1.2.1.3. Oluline on igapäevaste tegevuste kavandamise, korraldamise ja probleemide lahendamise oskuste kujundamine.

1.2.1.4. Tööõppe käigus tutvustatakse lihtsaid igapäevategevustes vajaminevaid töövahendeid ja masinaid ning õpetatakse neid juhendamisel või juhendi abil kasutama.

1.2.1.5. Oluline on koostöö koduga, et õpilane saaks omandatud oskusi variatiivsetes situatsioonides rakendada.

1.2.1.6. Õpetusega kujundatakse õpilastel tegevuspädevus: praktilise tegevuse oskuste kasutamine korduvates ja vähe varieeruvates situatsioonides; praktilise tegevuse sooritamine toiminguid/operatsioone valides ja eesmärgipäraselt järjestades; osalemine jõukohases ühistevuses; oma tegevuse tulemuse hindamine eesmärgist lähtuvalt kas näidisega võrreldes või mälukujutlustele toetudes; tegevuste sooritamine iseseisvalt oma oskuste piires.

1.2.2. Rõhuasetused I arengutasemel

I arengutasemel toimub igapäevaste majapidamistööde osatoimingute praktiline õppimine koostevuses.

Täidetakse erinevaid jõukohaseid tööülesandeid koostöös või individuaalselt.

Tööoperatsioonid/tegevused jaotatakse õpilaste vahel nende võimeid ja oskusi arvestades.

Tööprotsessile antakse positiivset tagasisidet.

1.2.3. Taotletavad õpitulemused I arengutasemel

Õpilane:

- 1) täidab koostegemisel jõukohaseid ülesandeid korrapidamis- ja majapidamistöödes;
- 2) kasutab koostevuses talle antud töövahendeid;
- 3) püsib suunamisel lühiajaliselt tööprotsessis ja viib alustatud töö koostevuses lõpuni;
- 4) võtab vastu abi;
- 5) osaleb suunamisel lühiajaliselt ühistöös;
- 6) täidab koostevuses tööülesandeid, täites hügieeni- ja ohutusnõudeid;
- 7) katab suunamisel etteantud nõudega söögikoha ja koristab pärast söömist laua;
- 8) osaleb koostevuses toidu valmistamisel;
- 9) valib suunamisel igapäevaste kodutööde tegemiseks vajaliku kodutehnika ja kasutab seda koostevuses;
- 10) leiab koostevuses erinevatelt esemetelt ja pakenditelt tingmärke;
- 11) riietub suunamisel tööks vajalikku riietusse;
- 12) eristab suunamisel prügi vajalikest esemetest ja viib prügikasti;
- 13) osaleb koostevuses töö planeerimisel, jälgib ja järgib suunamisel töö piltplaani.

1.2.4. Rõhuasetused II arengutasemel

II arengutasemel kujundatakse praktilise tegevuse oskusi, harjutatakse nende rakendamist korduvates situatsioonides. Õpitakse töövõtteid ning neid õiges järjestuses sooritama.

Kujundatakse oskusi sooritada koostöös järjekorras tööoperatsioone/tegevusi. Õpilasi suunatakse valima jõukohaseid õpitud tööoperatsioone ja tegevusi.

Töö protsessile ja tulemusele antakse positiivset tagasisidet.

1.2.5. Õppesisu II arengutasemel

- 1) Eluruumide ja klassi korrashoid, korrastamine;
- 2) Mööbli paigutamine klassiruumis;
- 3) Koristusvahendid: harjad, kühvlid, mopid, lapid, puhastusvahendid;
- 4) Tolmu pühkimine;
- 5) Põranda pühkimine;
- 6) Põranda pesemine mopiga;
- 7) Põrandate ja põrandakatete puhastamine tolmuimejaga;
- 8) Tahvli, laudade ja uste pesemine;
- 9) Puhastusainete hoiatavad tingimärgid (tuleohtlik, mürgine) ja nende arvestamine tegevustes;
- 10) Kummikinnaste kasutamine;
- 11) Lillede kastmine;
- 12) Korrapidaja tööülesannete jaotamine ja täitmine.

1.2.6. Taotletavad õpitulemused II arengutasemel

Õpilane:

- 1) teeb meeldetuletamisel õpitud korrapidamis- ja majapidamistöid;
- 2) kasutab tööülesannete täitmiseks tuttavaid töövahendeid;
- 3) viib suunamisel alustatud töö lõpuni;
- 4) märkab enda abivajadust tööülesannete täitmisel ja küsib abi;
- 5) täidab talle antud tööülesande ühe osana ühistööst;
- 6) täidab meeldetuletamisel hügieeni- ja ohutusnõudeid;
- 7) leiab suunamisel vajalikud lauanõud ja vahendid laua katmiseks erinevatel söögikordadel,
- 8) abistab laua katmisel ja koristamisel;
- 9) suunamisel valmistab lihtsaid õpitud toite;
- 10) valib tööks vajaliku kodutehnika ja kasutab seda juhendamisel;
- 11) leiab suunamisel erinevatelt esemetelt ja pakenditelt tingimärke, teab nende tähendust;
- 12) valib suunamisel tööks vajaliku riietuse;
- 13) sorteerib juhendamisel prügi, on suunamisel säästlik ja taaskasutav;
- 14) koostab, jälgib ja järgib suunamisel töö visuaalset plaani.

1.2.7. Rõhuasetused III arengutaseme õppes

II arengutasemel kinnistatakse omandatud töövõtteid ja õpitakse uusi. Tähelepanu pööratakse tööoperatsioonide õigele järjekorrale ning töö lõpetamise vajalikkusele. Hakatakse täitma tööülesandeid, mille puhul töö valmib alles teatud aja möödudes. Praktiseeritakse sotsiaalse suunitlusega tööülesandeid, teiste abistamist.

Kasutatakse laiendatud sõltuvat koostööd (tööd tehakse ühel ajal ning ühist eesmärki silmas pidades).

Õpilasi õpetatakse suunatult oma tegevusi ja töö tulemust planeerima, ise sobivaid töövahendeid valima ja konkreetse töö teostamiseks vajalikke osatoiminguid järjestama. Õpilasi suunatakse oma töö tulemusi kontrollima ja hindama.

Õpilasi suunatakse oma tegevusele ja valmis tööle hinnangut andma. Kujundatakse harjumus teha nii meeldivat kui ka vähem meeldivat tööd.

1.2.8. Õppesisu III arengutasemel

- 1) Mööbli ratsionaalne paigutamine klassis, eluruumides.
- 2) Ühiselt kasutatavate ruumide (trepikojad) korrashoid ja koristamine.
- 3) Puhastusainete hoiatavad tingmärgid ja nende arvestamine tegevustes.
- 4) Kummikinnaste kasutamine.
- 5) Seinte (värvitud, plaaditud) pesemine, puhastusvahendite valimine ja kasutamine.
- 6) Valamute, WC-pottide puhastamine, selleks vajalike vahendite valimine ja kasutamine.
- 7) Peeglite, ukseklaaside, akende pesemine; puhastusvahendite valimine ja kasutamine.
- 8) Kodutekstiilide kasutamine.
- 9) Tekkide, mööblikatete kloppimine klopitsaga, käsitsi.
- 10) Pehme mööbli, radiaatorite puhastamine tolmuimejaga.
- 11) Suurpuhastus: kardinad, katted, kuplid.
- 12) Korrapidaja ülesannete järjestamine. Ülesannete jaotamine koristustöödel.
- 13) Vajalike kodutööde planeerimine nädalaks.

1.2.9. Taotletavad õpitulemused III arengutasemel

Õpilane:

- 1) teeb õpitud jõukohaseid majapidamistöid;
- 2) valib töö tegemiseks vajalikud töövahendid ja kasutab neid;
- 3) viib alustatud töö lõpuni;
- 4) abistab suunamisel teisi jõukohaste tööülesannete täitmisel;
- 5) osaleb võimetekohaselt ühistöös;
- 6) täidab hügieeni- ja ohutusnõudeid erinevate õpitud tööde juures;
- 7) katab lauda erinevateks söögikordadeks ja sündmusteks ning koristab selle pärast söömist;
- 8) planeerib abiga menüüd, teeb vajalikke sisseoste ja valmistab lihtsat toitu;
- 9) kasutab õpitud kodutehnikat;
- 10) loeb lihtsaid skeeme ja jooniseid esemetelt ja pakenditelt ning oskab nende järgi tegutseda;
- 11) valib tegevusele ja olukorrale vastava tööriietuse ja jalatsid;
- 12) on säästlik ja taaskasutav igapäevastes kodu- ja majapidamistöodes;
- 13) koostab, jälgib ja järgib töö plaani.